

[Morten Lange.]

lig del af de ting, som vel må være det egentlige sigte med forslaget. Det er jo sådan med lærlingeuddannelsen, at den i sin struktur løber passende bag efter de faggrænser, som én gang er etableret; og det er mange år siden, de er lavet, og for mange af dem har man såmænd aldrig syslet nærmere med, om de også er fornuftige. Jeg tror, en af de første ting, det vil være nødvendigt at undersøge, er spørgsmålet om, hvad det er for en type lærlinge, vi skal uddanne. Skal vi ikke stille frem mod en helt ny fagopdeling af vore lærlinge, eller skal vi bare simpelt hen sige, at nu findes der de og de faginddelinger, dem må vi altså lave lærlinge til? Det er jo en af de ting, vi har at slås med alle steder på undervisningsområdet: skal vi holde os til den struktur, der er, og producere til den i vores uddannelse, eller skal vi lægge op mod nye strukturer? Jeg tror i hvert fald, det sidste trænger til en alvorlig overvejelse, og inden vi har det på det rene, så kan vi jo ikke komme så forfærdelig meget videre med en grundlæggende reform af uddannelsen, selv om mange af de tanker, der ligger i forslaget her, er såre fornuftige og rigtige.

Det andet spørgsmål, som jeg tror kommer til at spille en afgørende rolle, er spørgsmålet om at skaffe lærere til en række af de uddannelser, man snakker om. For hvis lærerne er nogle, man sådan skaffer til rådighed, fordi der nu skal være en uddannelse, så kuldsejler man uddannelsen, og jeg har det indtryk, at skulle man revidere lærlingeuddannelsen efter de retningslinjer, der står her — og det var egentlig godt og rigtigt — så var noget af det første, man skulle, simpelt hen at nedsætte et udvalg til at finde ud af, hvordan vi laver brugbare faglærere. Uddannelsen af faglærere i Danmark er en meget svag sag; meget svagt organiseret, og uden et brugbart lærerkorps kan man ikke lave en brugbar uddannelse. Jeg tror altså, at der er så mange forberedende ting, som ikke rigtig er gennemtænkt, så vi nok skal halte videre med de 3-4 udvalg, som arbejder med sagen, og så igen tage et fornyet initiativ til en virkelig grundlæggende principdebat om, hvad det er, der skal gøres for at sikre en effektiv, fremadpræget faglig uddannelse i Danmark.

Dette forslag bygger alt for meget på

fromme ønsker og fromme forhåbninger, som kan være rigtige og gode, men som ikke giver konstruktive fremtidsløsninger; derimod er der ting, som man gerne vil have ordnet lige nu. Og dertil er en langsomt arbejdende kommission jo ikke altid det bedste.

Kjær Rasmussen: Det er korrekt, som det konstateres i bemærkningerne til forslaget, at lærlingeloven er forældet. Den baserer sig på en tradition fra lavstiden gående ud på, at den unge håndværkerlærling skal oplæres og ikke uddannes, således som det jo ellers er blevet almindeligt inden for uddannelsessektoren. I ly af denne oplærings- tankegang og sikret gennem en kontrakt sættes det private erhvervsliv i stand til at udnytte lærlingen på det groveste. Han sættes ofte til rutinepræget arbejde, løber byærinder for mesters kone, fejrer gade osv., og for denne indsats aflønnes han med et beløb, der bringer ham i et totalt afhængighedsforhold af forældrene samt forhindrer, at han er i stand til at få råd til at bo på kollegium.

Vi vil gerne medvirke til, at slaveriet ophæves for denne del af befolkningen. Vi kan gå et par skridt i den rigtige retning ved at sørge for, at lærlingen bliver økonomisk uafhængig; altså ved at give ham et beløb, som sætter ham i stand til at klare sig selv, og som det blev bebudet her i tinget i går, agter VS at komme med forslag herom. For øvrigt er det allerede omdelt.

Problemets anden side, nemlig læretidens indhold, har jeg allerede kort berørt. Vi må bort fra oplæringsprincippet og over til uddannelsesprincippet. Dette sidste kan slå igennem, dersom man afskaffer mesterlæren og erstatter den med en egentlig faglig grunduddannelse på værkstedsskoler. Så vidt jeg forstod hr. Bertel Pedersen, så var han bange for de økonomiske konsekvenser, hvis værkstedsskoler skulle oprettes for ca. 120.000 lærlinge. Ja, hvis man accepterer det borgerlige samfunds prioritering, så kan der naturligvis blive besvær, men hvem andre end de borgerlige siger, at netop opførelse af benzinstationer og bankpalæer osv. skal prioriteres fremfor uddannelsen? Det var nok værd, om man spekulerede lidt på det i socialdemokratiet.

Med hensyn til værkstedsskolerne: måske kunne man lære noget af militæret her. Jeg